

Віталій Васильович КОЗАР*(Приватний вищий навчальний заклад «Університет сучасних знань»,
м. Київ)***СИСТЕМА СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОПОРУШЕННЯМ В УКРАЇНІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ**

У статті наголошено на тому, що сучасна система суб'єктів протидії злочинності є багаторівневою, інституційно розгалуженою та динамічною, оскільки формується під впливом внутрішньополітичних трансформацій, потреб суспільства, міжнародних зобов'язань держави та актуальних викликів безпеці. Встановлено, що ефективна протидія кримінальним правопорушенням неможлива без чіткого розмежування повноважень між уповноваженими суб'єктами, забезпечення їхньої спеціалізації та взаємодії. Суб'єкти системи, попри відмінності у завданнях, організаційній структурі, методах діяльності та формальному підпорядкуванні, повинні діяти узгоджено та скоординовано, дотримуючись єдиної стратегії забезпечення законності та правопорядку.

Стверджується, що кожен суб'єкт протидії кримінальним правопорушенням в Україні має свій унікальний адміністративно-правовий статус, який визначає його компетенцію, підпорядкування, повноваження, права, обов'язки, механізми відповідальності та гарантії незалежності. Такий статус базується як на загальних нормах адміністративного права, так і на спеціальних законодавчих актах, які регламентують діяльність конкретного органу. Підкреслено, що ефективність протидії кримінальним правопорушенням залежить не лише від формальних нормативно-правових засад діяльності органів, а й від реальної спроможності їх діяти професійно, неупереджено, добросовісно та в межах закону. Це, у свою чергу, потребує постійного вдосконалення кадрового складу, підвищення кваліфікації працівників, впровадження сучасних управлінських та цифрових технологій, зміцнення етичних стандартів служби. Підвищення рівня довіри громадськості до правоохоронних органів є не менш важливим завданням, яке досягається шляхом відкритості, звітності та реального залучення громадян до процесів забезпечення безпеки.

У контексті сучасних викликів, пов'язаних із триваючою збройною агресією, гібридними загрозами, зростанням організованої та транснаціональної злочинності, кіберзлочинів, корупції, система суб'єктів протидії повинна демонструвати здатність до адаптації, оновлення та гнучкої реакції.

Ключові слова: *система суб'єктів, протидія кримінальним правопорушенням в Україні, адміністративно-правовий статус, особливості, Національна поліція України, органи прокуратури, суди.*

Постановка проблеми. Протидія кримінальним правопорушенням є однією з ключових функцій будь-якої правової держави, яка прагне гарантувати безпеку, законність та стабільність у суспільстві. В умовах трансформаційних процесів, які переживає Україна, зокрема в контексті триваючої війни, реформування правоохоронної та судової систем, європейської інтеграції та необхідності посилення верховенства права, питання ефективної організації системи протидії злочинності набуває особливої актуальності.

Зауважимо, що актуальність теми даного дослідження також обумовлюється постійною модернізацією системи протидії злочинності в Україні, появою нових інституцій, таких як Бюро економічної безпеки, та реформуванням старих, наприклад Служби безпеки України. Динаміка змін, впровадження сучасних підходів до організації правоохоронної діяльності, орієнтація на європейські стандарти й вимоги антикорупційної доброчесності вимагають комплексного науково-практичного аналізу чинної системи суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням та їхнього адміністративно-правового статусу. Саме тому вивчення цього питання має не лише теоретичне, а й значне практичне значення, адже воно прямо впливає на ефективність боротьби зі злочинністю, рівень довіри громадян до правоохоронної системи та загальний стан правопорядку в країні.

У вітчизняній адміністративно-правовій думці окремим проблемним аспектам, пов'язаним із розумінням організаційно-управлінських і нормативно-правових аспектів процесу протидії кримінальним правопорушенням, присвячували наукові пошуки такі дослідники, як В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, О. М. Бандурка, Д. М. Бахрах, К. Л. Бугайчук, В. М. Василенко, В. М. Гаращук, А. Д. Григоренко, С. М. Гусаров, Ю. С. Гринчук, М. Я. Дем'яненко, І. В. Іщенко, І. Ю. Кайло, І. Д. Казанчук, О. М. Музичук, О. Ю. Салманова, О. Ю. Синявська та інші. Втім, незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, вчені фактично поза своєю увагою залишили проблемні питання, пов'язані з осмисленням системи суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням в Україні.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути систему суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням в Україні. Для досягнення вказаної мети необхідно вирішити такі завдання: дослідити сутність системи суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням в Україні як складного і багаторівневого механізму; визначити правову основу, на якій базується така система; встановити коло основних суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням та навести загальні особливості їх адміністративно-правового статусу.

Виклад основного матеріалу. Українське законодавство визначає низку органів, які формують цілісну систему протидії кримінальним правопорушенням. Серед них – Національна поліція України, органи прокуратури, Служба безпеки України, Державне бюро розслідувань,

Національне антикорупційне бюро, Спеціалізована антикорупційна прокуратура, Бюро економічної безпеки, органи та установи виконання покарань, а також суди. Кожен з цих суб'єктів виконує специфічну функцію, має власну компетенцію, структуру та сферу відповідальності. Їх діяльність регламентується окремими нормативно-правовими актами, а їх адміністративно-правовий статус охоплює як правові засади функціонування, так і практичні механізми реалізації повноважень.

Особливої уваги заслуговує питання співвідношення загальних засад публічного управління і специфічних норм, що регулюють діяльність кожного суб'єкта у сфері протидії кримінальним правопорушенням. Це включає аналіз їхньої організаційної структури, порядку призначення посадових осіб, системи підзвітності й контролю, правових гарантій незалежності та добросовісності. Адміністративно-правовий статус таких органів визначає їхнє особливе місце і роль у системі публічного управління, а також забезпечує правову визначеність, стабільність та відповідальність у процесі здійснення правоохоронної функції держави¹.

Відзначимо, що система суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням в Україні є складним і багаторівневим механізмом, який включає в себе органи державної влади, установи, організації та окремих посадових осіб, уповноважених здійснювати заходи щодо виявлення, запобігання, припинення, розслідування і розкриття кримінальних правопорушень, а також впливати на їх причини й умови.

Ця система базується на нормах Конституції України, Кримінального кодексу України, Кримінального процесуального кодексу України, а також низки спеціальних законів, таких як закони України «Про Національну поліцію», «Про прокуратуру», «Про Службу безпеки України», «Про оперативно-розшукову діяльність», «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» тощо.

До основних суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням належать органи і підрозділи Національної поліції України, Державного бюро розслідувань, Служби безпеки України, Бюро економічної безпеки, які здійснюють оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, збір доказів, затримання правопорушників. Їх адміністративно-правовий статус полягає у поєднанні владних повноважень із дотриманням прав і свобод громадян та жорсткою регламентацією внутрішньо-організаційної діяльності. Прокуратура України як окремий суб'єкт здійснює нагляд за додержанням законності у кримінальному провадженні, підтримує публічне обвинувачення, координує діяльність правоохоронних органів².

Адміністративно-правовий статус прокуратури передбачає її процесуальну незалежність та внутрішню ієрархічну підпорядкованість. Суди України реалізують функцію правосуддя у кримінальному процесі,

¹ Публічне управління та адміністрування: теоретичні та практичні аспекти: навч. посібник / С. В. Панченко, О. Г. Дейнека, О. В. Дикань та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2019. С 74.

² Подобний О. О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 119.

виносять вироки, ухвали й інші рішення. Судді мають спеціальний правовий статус, що забезпечує їх незалежність і недоторканність¹.

Оперативні підрозділи здійснюють оперативно-розшукові заходи, а їх адміністративно-правовий статус передбачає використання негласних методів у межах закону та під контролем уповноважених органів. Органи кримінально-виконавчої служби забезпечують виконання кримінальних покарань, зокрема у вигляді позбавлення волі, охорону й ресоціалізацію засуджених. Їх статус визначається підпорядкуванням Міністерству юстиції України, а також наявністю спеціальних повноважень щодо обмеження прав осіб у межах правового регулювання².

До суб'єктів протидії також відносяться органи місцевого самоврядування та громадські формування з охорони громадського порядку і державного кордону, які сприяють профілактиці правопорушень на місцевому рівні. Їх адміністративно-правовий статус має превентивний і консультативний характер. Інші державні інституції, як-от Міністерство освіти України, Міністерство охорони здоров'я України, соціальні служби, здійснюють превентивні функції щодо вразливих категорій населення³.

Національна поліція України є найбільш чисельним та універсальним суб'єктом у цій системі. Вона здійснює виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, забезпечує охорону публічної безпеки і порядку, безпеку дорожнього руху, надає невідкладну допомогу громадянам. Поліція виконує функції досудового розслідування у кримінальних провадженнях, що не належать до виключної підслідності інших органів. Її адміністративно-правовий статус закріплений у Законі України «Про Національну поліцію», яким визначено принципи діяльності, систему підпорядкування, порядок взаємодії з іншими органами та населенням. Поліція функціонує в межах адміністративно-територіальних одиниць через територіальні управління, підрозділи превенції, кримінальної поліції, органи досудового розслідування, кіберполіції, підрозділи особливого призначення тощо⁴.

Прокуратура України є центральним органом у системі забезпечення законності в кримінальному процесі. Відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру» вона здійснює процесуальне керівництво досудовим розслідуванням, підтримує публічне обвинувачення в суді, наглядає за додержанням законів при проведенні оперативно-розшукової діяльності, дізнання та досудового слідства. Прокурори мають

¹ Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-вр // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

² Василюк В. І., Вишневецький С. А., Семенишин М. О. Слідча та детективна діяльність: виклики і перспективи // Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 25 травня 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 19.

³ Крищенко А. Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення у сфері забезпечення публічної безпеки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 4. С. 165.

⁴ Савчук Д. А. Адміністративно-правове забезпечення застосування заходів примусу правоохоронними органами України. Кваліфікаційна робота на правах рукопису : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2021. С. 51.

право ініціювати розслідування, погоджувати повідомлення про підозру, затверджувати обвинувальні акти та оскаржувати судові рішення. Адміністративно-правовий статус прокурорів включає їхню незалежність, особливий порядок призначення, гарантії недоторканності, спеціальну систему підготовки та атестації. Okремо функціонує Спеціалізована антикорупційна прокуратура, яка координує антикорупційні розслідування та підтримує обвинувачення у справах НАБУ¹.

Служба безпеки України (далі – СБУ) виконує спеціальні завдання з протидії злочинам проти основ національної безпеки держави, зокрема терористичним актам, шпигунству, диверсіям, посяганням на територіальну цілісність України. Крім того, СБУ займається виявленням та припиненням організованої злочинності, особливо в сферах, що загрожують стратегічним інтересам держави: енергетиці, обороні, інформаційній безпеці. СБУ має право проводити оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування у межах визначеної підслідності. Адміністративно-правовий статус СБУ визначений Законом України «Про Службу безпеки України» та включає підпорядкованість Президенту України, функціонування спеціального контррозвідувального апарату, особливий захист інформації про її діяльність².

Державне бюро розслідувань (далі – ДБР) було створене з метою розслідування тяжких та особливо тяжких злочинів, вчинених високопосадовцями, суддями, правоохоронцями, військовими. ДБР має власні слідчі підрозділи, оперативні служби, експертні відділи. Його діяльність спрямована на боротьбу з корупцією, зловживанням владою, порушенням прав людини з боку представників держави. Адміністративно-правовий статус ДБР передбачає незалежність у прийнятті рішень, підзвітність Президентові України та парламенту, спеціальний порядок добору персоналу, проведення конкурсів і тестувань, вимоги до доброчесності та професійності³.

Національне антикорупційне бюро України (далі – НАБУ) є спеціалізованим правоохоронним органом, що здійснює оперативно-розшукову діяльність та досудове розслідування корупційних кримінальних правопорушень, які вчинені високопосадовцями та мають значний суспільний резонанс. НАБУ діє на основі Закону України «Про Національне антикорупційне бюро України» та під контролем Національного агентства з питань запобігання корупції. Бюро має у своєму складі детективів, слідчих, оперативних працівників, аналітиків. Його адміністративно-правовий статус передбачає незалежність, спеціальний режим фінансування, захист працівників, механізми підзвітності громадськості через Раду громадського

¹ Прокурорське право : навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина, В. В. Луцик, В. В. Навроцька, І. Р. Серкевич, Б. М. Телефанко ; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. С. 426.

² Погорецький М. А. Про основні напрями реформування СБ України // Роль і місце національної спецслужби в історії українського державотворення Київ: ВПЦ «Київський Університет», 2017. С. 27.

³ Ішук Д. О. Адміністративно-правовий статус спеціалізованих суб'єктів протидії корупції України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2021. С. 92.

контролю¹.

Бюро економічної безпеки України (далі – БЕБ) є відносно новим органом, створеним для протидії економічним злочинам, які завдають значної шкоди державному бюджету. До його компетенції належить розслідування ухилення від сплати податків, відмивання доходів, шахрайства у сфері публічних закупівель, порушення у банківській сфері тощо. Бюро діє як слідчий орган, а також здійснює аналітичну діяльність, яка базується на обробці великих масивів фінансової інформації. Його адміністративно-правовий статус базується на принципах добросовісності, неупередженості та прозорості. Орган підзвітний Кабінету Міністрів України та функціонує в тісній взаємодії з податковими та фінансовими інституціями².

Органи і установи системи виконання покарань, що перебувають у структурі Міністерства юстиції України, також належать до суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням, адже виконують вироки судів та забезпечують ресоціалізацію засуджених. До них належать слідчі ізолятори, виправні колонії, пробаційні служби. Їхній адміністративно-правовий статус регулюється законодавством про виконання кримінальних покарань, правилами внутрішнього розпорядку, стандартами Європейського комітету з питань запобігання катуванням. Вони відіграють важливу роль у запобіганні рецидиву злочинів та контролі за поведінкою осіб, які вже відбули покарання.

Суди відіграють ключову роль у системі протидії кримінальним правопорушенням, реалізуючи функцію правосуддя. Вони розглядають кримінальні провадження, оцінюють докази, ухвалюють вироки, застосовують запобіжні заходи, розглядають скарги на дії органів досудового розслідування та прокуратури. Судова влада є незалежною, а її адміністративно-правовий статус визначається Конституцією України, законами України «Про судоустрій і статус суддів», процесуальним законодавством, практикою Верховного Суду та Конституційного Суду України. Судді мають гарантії незалежності, особливий порядок призначення, дисциплінарної відповідальності за прийняті рішення³.

Так, кожен із названих суб'єктів виконує свою визначену роль у боротьбі зі злочинністю, а їх комплексна система здатна реагувати на виклики криміногенного характеру. Для досягнення максимальної ефективності в умовах сучасних загроз необхідною є постійна координація дій, удосконалення правового регулювання та впровадження інноваційних підходів у діяльність усіх складових цієї системи.

¹ Комарова Ю. М. Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2018. С. 148.

² Ковальчук Я. С. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу працівників Бюро економічної безпеки України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2023. Том 34 (73) № 1. С. 50. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.1/08>.

³ Бойко В. П. Адміністративно-правові засади правосуддя в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2023. С. 284.

Адміністративно-правовий статус усіх зазначених суб'єктів визначається нормативно-правовими актами, які встановлюють межі їх повноважень, відповідальність, порядок взаємодії та підзвітність. Загалом, адміністративно-правовий статус цих суб'єктів базується на принципах верховенства права, законності, пропорційності і дотримання прав людини. Ефективність системи суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням залежить від узгодженості їхньої діяльності, чіткого розмежування компетенції та належного правового регулювання взаємодії як між самими суб'єктами, так і з громадянським суспільством¹.

Важливою характеристикою системи суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням є її функціональна цілісність, що забезпечується завдяки скоординованій роботі всіх її елементів. Координація між різними органами досягається як на законодавчому рівні через визначення їх компетенції та порядку взаємодії, так і на практичному рівні шляхом створення міжвідомчих робочих груп, інформаційних платформ для обміну даними, узгодження спільних дій у межах кримінального провадження.

Особливістю адміністративно-правового статусу суб'єктів протидії є поєднання загальноуправлінських функцій із специфічними правозастосовчими повноваженнями. Наприклад, органи Національної поліції України не лише виконують функції із запобігання і розкриття кримінальних правопорушень, але й забезпечують охорону публічної безпеки і порядку, безпеку дорожнього руху, реагують на адміністративні правопорушення. Це свідчить про багатофункціональність їх статусу, який урегульовано на рівні спеціального законодавства, підзаконних актів, наказів МВС України та відомчих інструкцій.

Висновки. Таким чином, сучасна система суб'єктів протидії злочинності є багаторівневою, інституційно розгалуженою та динамічною, оскільки формується під впливом внутрішньополітичних трансформацій, потреб суспільства, міжнародних зобов'язань держави та актуальних викликів безпеці.

Встановлено, що ефективна протидія кримінальним правопорушенням неможлива без чіткого розмежування повноважень між уповноваженими суб'єктами, забезпечення їхньої спеціалізації та взаємодії. Суб'єкти системи, попри відмінності у завданнях, організаційній структурі, методах діяльності та формальному підпорядкуванні, повинні діяти узгоджено та скоординовано, дотримуючись єдиної стратегії забезпечення законності та правопорядку. У цьому контексті особливої ваги набуває вдосконалення міжвідомчого співробітництва, обміну інформацією, а також запровадження єдиних стандартів правозастосування на основі верховенства права.

Стверджується, що кожен суб'єкт протидії кримінальним правопорушенням в Україні має свій унікальний адміністративно-правовий

¹ Клипа О. П. Поняття та сутність адміністративно-правового статусу працівників Національної поліції України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Том 31 (70) № 5. С. 53. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.5/10>.

статус, який визначає його компетенцію, підпорядкування, повноваження, права, обов'язки, механізми відповідальності та гарантії незалежності. Такий статус базується як на загальних нормах адміністративного права, так і на спеціальних законодавчих актах, які регламентують діяльність конкретного органу, зокрема, Національної поліції України, Служби безпеки України, прокуратури, судів, Державного бюро розслідувань, НАБУ, БЕБ, органів пробації тощо.

Підкреслено, що ефективність протидії кримінальним правопорушенням залежить не лише від формальних нормативно-правових засад діяльності органів, а й від реальної спроможності їх діяти професійно, неупереджено, добросовісно та в межах закону. Це, у свою чергу, потребує постійного вдосконалення кадрового складу, підвищення кваліфікації працівників, впровадження сучасних управлінських та цифрових технологій, зміцнення етичних стандартів служби. Підвищення рівня довіри громадськості до правоохоронних органів є не менш важливим завданням, яке досягається шляхом відкритості, звітності та реального залучення громадян до процесів забезпечення безпеки.

У контексті сучасних викликів, пов'язаних із триваючою збройною агресією, гібридними загрозами, зростанням організованої та транснаціональної злочинності, кіберзлочинів, корупції, система суб'єктів протидії повинна демонструвати здатність до адаптації, оновлення та гнучкої реакції. Безпечові умови воєнного стану істотно вплинули як на зміст, так і на форми діяльності органів, зумовивши необхідність зміни пріоритетів, акценту на захист національної безпеки, територіальної цілісності, життя громадян.

Визнано, що система суб'єктів протидії кримінальним правопорушенням в Україні перебуває у процесі глибоких трансформацій. Незважаючи на досягнення у сфері правового регулювання, створення нових інституцій, запровадження реформ, ще залишаються значні виклики, такі як подолання корупції, зниження рівня рецидиву, посилення прозорості, зміцнення довіри до правосуддя. Успішне вирішення цих проблем потребує не лише політичної волі, а й комплексного бачення, системного підходу та участі всього суспільства. Саме на основі такої цілісної концепції можливо вибудувати ефективну, справедливу та стійку модель протидії злочинності, яка відповідатиме принципам демократичної правової держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко В. П. Адміністративно-правові засади правосуддя в Україні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2023. 427 с.
2. Василюк В. І., Вишневецький С. А., Семенишин М. О. Слідча та детективна діяльність: виклики і перспективи // Збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції (Харків, 25 травня 2023 р.). Харків: Юрайт, 2023. С. 18–23.

3. Іщук Д. О. Адміністративно-правовий статус спеціалізованих суб'єктів протидії корупції України: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2021. 404 с.

4. Клипа О. П. Поняття та сутність адміністративно-правового статусу працівників Національної поліції України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2020. Том 31 (70) № 5. С. 52–56. DOI: <https://doi.org/10.32838/TNU-2707-0581/2020.5/10>.

5. Ковальчук Я. С. Поняття та елементи адміністративно-правового статусу працівників Бюро економічної безпеки України. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2023. Том 34 (73) № 1. С. 49–55. DOI: <https://doi.org/10.32782/TNU-2707-0581/2023.1/08>.

6. Комарова Ю. М. Адміністративно-правовий статус Національного антикорупційного бюро України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Київ, 2018. 229 с.

7. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-вр // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.

8. Крищенко А. Взаємодія Національної поліції з іншими суб'єктами забезпечення у сфері забезпечення публічної безпеки. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. Вип. 4. С. 164–170.

9. Погорецький М. А. Про основні напрями реформування СБ України // Роль і місце національної спецслужби в історії українського державотворення Київ: ВПЦ «Київський Університет», 2017. С. 27–28.

10. Подобний О. О. Оперативно-розшукова діяльність у виявленні та розслідуванні злочинів: теорія, історія і сучасна практика : навч.-метод. посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. 258 с.

11. Прокурорське право : навч. посібник / Г. Д. Борейко, О. М. Броневицька, Ю. О. Лісіцина, В. В. Луцик, В. В. Навроцька, І. Р. Серкевич, Б. М. Телефанко ; за заг. ред. В. В. Луцика. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 640 с.

12. Публічне управління та адміністрування: теоретичні та практичні аспекти: навч. посібник / С. В. Панченко, О. Г. Дейнека, О. В. Дикань та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2019. 380 с.

13. Савчук Д. А. Адміністративно-правове забезпечення застосування заходів примусу правоохоронними органами України. Кваліфікаційна робота на правах рукопису : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ужгород, 2021. 181 с.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2023

Vitaliy V. KOZAR,
Postgraduate Student
(Private Higher Educational Institution "University of Modern Knowledge",
Kyiv, Ukraine)

THE SYSTEM OF SUBJECTS OF COMBATING CRIMINAL OFFENSES IN UKRAINE AND THE SPECIFIC FEATURES OF THEIR ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS

The article emphasizes that the modern system of crime prevention subjects is multi-level, institutionally branched and dynamic, as it is formed under the influence of domestic political transformations, the needs of society, the international obligations of the state and current security challenges.

It is established that effective counteraction to criminal offenses is impossible without a clear demarcation of powers between authorized subjects, ensuring their specialization and interaction. Subjects of the system, despite differences in tasks, organizational structure, methods of activity and formal subordination, must act in a consistent and coordinated manner, adhering to a single strategy for ensuring legality and law and order.

It is argued that each subject of crime prevention in Ukraine has its own unique administrative and legal status, which determines its competence, subordination, powers, rights, obligations, mechanisms of responsibility and guarantees of independence. This status is based on both general norms of administrative law and special legislative acts that regulate the activities of a particular body.

It is emphasized that the effectiveness of countering criminal offenses depends not only on the formal regulatory and legal principles of the bodies' activities, but also on their real ability to act professionally, impartially, honestly and within the law. This, in turn, requires constant improvement of the staff, upgrading of employee qualifications, introduction of modern management and digital technologies, strengthening of ethical standards of service. Increasing the level of public trust in law enforcement agencies is an equally important task, which is achieved through openness, reporting and real involvement of citizens in security processes.

In the context of modern challenges associated with ongoing armed aggression, hybrid threats, the growth of organized and transnational crime, cybercrime, corruption, the system of countering entities must demonstrate the ability to adapt, update and respond flexibly.

Keywords: *system of subjects, combating criminal offenses in Ukraine, administrative and legal status, features, National Police of Ukraine, prosecutor's offices, courts.*